

2. Právní zodpovědnost rozpadá se v trestní a civilní:

a) Trestní zodpovědnost v užším smyslu vztahuje se na všechny činy a opomenutí vlády, jež jsou povahy zločinné nebo jež jsou státu neb vůbec nebezpečny. V tom směru cit. zák. ze dne 25. července 1867 dále rozeznává:

α) Stíhání pro činy a opomenutí dle ob. tr. z. trestné, jež ministru za vinu se kladou, přísluší z pravidla řádným soudům (§ 5).

β) Každá z obou sněmoven říšské rady může vznést na ministra obžalobu i pro takové trestné činy jeho, jež spadají pod obecný tr. zák., pokud jsou v souvislosti s veřejnými jeho funkcemi. V tomto případě jest pak ohledně těchto činů výhradně příslušným státní dvůr soudní, jemuž se pak postoupí vyšetřování u řádných soudů snad zahájené. Jedná se tedy v případě § 8 o takové činy trestné, jež rovněž obsahuje ob. zák. trestní, jež však s veřejnými funkcemi ministra jsou v těsné souvislosti.

б) Civilní zodpovědnost: Každého ministra lze před řádnými soudy žalovati o náhradu škody způsobené státu nebo soukromé osobě jeho úředním výkonem, jenž státním soudním dvorem za protizákonný byl prohlášen. Pokud však trvá řízení o ministerské obžalobě pro ten čin některou sněmovnou před státní dvůr soudní vznesené, nepřipouští se tato žaloba o náhradu; nárok na náhradu škody lze však v tomto případě provést v adhesním řízení před státním soudním dvorem. Právo obžaloby přísluší každé z obou sněmoven říšské rady (§ 6).

IV. Obžaloba ministerská.

Ku předběžné poradě o návrhu na vydání ministra v obžalovanost zvolí se výbor, jenž potřebné vyhledávání má provést; za tím účelem může vyslyšati svědky a znalce, jakož i ministra, proti němuž návrh zní, nebo přijmouti od něho písemné ospravedlnění a listiny sloužící k jeho obhájení. K jednání o zprávě tohoto výboru ve sněmovně se může ministr dostaviti a tam prohlášení své učiniti. K podání obžaloby jest pak třeba dvoutřetinové většiny. Usnesla-li se sněmovna na vydání ministra v obžalovanost, má tento ihned svou úřední působnost zastaviti, a má usnesení toto adresou císaři ve známost býti uvedeno. Příslušným forem, před nímž se má ministr zodpovídati, jest státní dvůr soudní. O složení téhož a řízení před ním srv. tento čl. Sněmovna, jež na obžalobě se usnesla, může až do početí jednání před státním soudním dvorem dvoutřetinovou většinou na tom se usnésti, že od obžaloby se ustupuje. Táž sněmovna má též jako zástupce obžaloby před státním soudním dvorem jmenovati tři své členy (§§ 10—15 cit. zák.).

Míra důlní.

I. Pojem.

Důlní míra obsahuje určitou plochu ve vodorovné rovině záraziště v podobě obdélníku majícího v objemu 45.116 m^2 a rozšiřuje se z pravidla do věčné výšky a hloubky (§ 42 hor. z.). Každé volné kutiště uděluje nárok na propůjčení nejméně jedné míry důlní. U kamenného uhlí zvyšuje se tento nárok na 2 podél nejdelší strany spolu hraničící míry důlní t. j. na dvojnásobnou míru (§ 34 hor. z.).

II. Propůjčení.

Propůjčení míry důlní má místo jen tehda, když vyhrazené nerosty ve svých ložiscích na ohlášeném místě tak odkryty jsou, že dle místních poměrů jest za to míti, že hodí se k dobývání (§ 44 hor. z.). Je tudíž

hlavním účelem odkrytí zjednatí úřadu hornímu dle místních poměrů přesvědčení, že odkryté ložisko jest vhodným k dobývání. Běží zde jmenovitě o to zabrániti, by následkem propůjčení na ložiscích, která svou povahou přirozenou nemohou položití základy prospěšnému provozování hornictví, nevznikly míry důlní a pole důlní, která by hornictví spíše škodila, než prospívala. Pojem těžebnosti jest, jak již ze znění § 44 hor. z. vysvítá, velmi relativní. Nejen druh a množství vyhrazených nerostů nacházejících se v objeveném ložišti, ale i směnná a obchodní jich cena mají vliv na zjištění těžebnosti, různé couky (žilky) rudné — chudší železité kameny, — kyzy atd. jsou mnohdy pro svoji vzdálenost od hutí, pro přílišný hutní náklad, pro nedostatek vhodného technického závodu a p. úplně bez ceny a nehodí se proto k dobývání, kdežto v dolu jiném těžiti se mohou s prospěchem. Hor. zák. má patrně na mysli, podporovati jen podniky hornické, které v ohledu národohospodářském ceny mají, zeopatřiti úvěr takovým podnikům a poskytnouti naproti tomu knihám horním na nich se zakládajícím základ co nejbezpečnější. Nejvýznačnější povinností úřadů horních bude, ohledáním horních děl provozovaných v sousedství, přesvědčením se o místním se utváření ložisk, při jejich dalším odkrývání, poradou a úmluvou se zkušenými, důvěry hodnými horníky nabýti správného názoru o těžebnosti naskytnuvších se ložisk v místě obvyklé (§ 37 vyk. nař.). Posouzení toho, zda hodí se ložisko nerostů k dobývání, zdali uhrazuje náklad a zúrokuje kapitály vynaložené záležití hlavně na podnikateli; přes to však nelze posuzování těžebnosti zůstaviti pouze podnikateli, protože mohou se vyskytnouti případy, že někdo předstírá dolování jen za tím účelem, aby obtěžoval zbytečně vlastníka pozemku, nebo aby získal jiného vedlejšího účelu s hornictvím jen nahodile souvisícího. Posuzování těžebnosti nemůže se však přenechatí pouze dobrému zdání propůjčujících úřadu horních, pročez stanoví zákon, že tam, kde by toho bylo zapotřebí, ustanoví ministerstvo po vyslechnutí těžírstev revírních jisté měřítko (§ 44 hor. z.). (Viz čl. Zaráziště.) Z pravidla smí se na jedno objevení propůjčiti jen tolik měř důlních, kolik jich je vyhrazeno jednomu kutišti (§ 34 hor. z.). Jestliže zaráziště má takovou polohu, že by se z něho dalo ještě více nepropůjčených měř důlních vyměřiti, má žadatel na vůli při kamenném a hnědém uhlí až do 4 dvojnásobných měř se rozložiti, u všech ostatních nerostů však až do 4 jednoduchých měř důlních (§ 47 hor. z.). Zásada, že na jedno objevení nerostů nelze propůjčiti více jednotek než 4, nechť si to jsou jednoduché nebo dvojité míry, platí též pro kamenné a hnědé uhlí (nál. spr. s. ze dne 6. prosince 1876 č. 397 sb. »Budw.« čís. 9 a ze dne 28. února 1877 č. 262 sb. »Budw.« č. 46).

III. Vykolíkovaní míry důlní.

Každé propůjčené pole musí se, pokud revírními stanovami něco jiného stanoveno není, vyměřiti nejdéle do jednoho roku po propůjčení v právo-moc vešlém a za přivzetí všech sousedících majitelů dolů, podnikatelů kutání a vlastníků pozemků zasazením mezníků vyhraničiti (§ 64 hor. z.). Dle hor. z. je vyměření součástíou propůjčení samého. Za podklad k tomu slouží mapa (§ 50 hor. z.) o rozložení současně se žádostí za propůjčení podaná, jakož i listina propůjčovací (§ 63 hor. z.). Objeví-li se při ohledání hor, že propůjčení není nic na překážku, vykoná je vyslanec horního úřadu ihned po ukončení řízení o ohledání hor (§ 65 hor. z.). Za každé propůjčení musí se podati zvláštní žádost. Jestliže však současně podané

žádosti souvisí spolu ohledně žádaných měr důlních je dovoleno předložit společnou mapu o rozložení měr (§ 51 vyk. před.). Propůjčené míry důlní jsou nemovitým majetkem. Nově propůjčené míry důlní mohou se dle vůle nabyvatelovy samostatně zaneść do horní knihy, aneb mohou se připsati vlastnictví hornímu ve knihách již zapsanému (§ 111 hor. z.). Připsání míry důlní majetku důlnímu již zanešenému skytá jen tehdy hornickou výhodu, když oba majetky jsou v bezprostředním sousedství anebo poměrem společných pomocných staveb anebo dílen a zamýšlí-li se sloučení jednotlivých důlních měr.

IV. Odejmutí a zrušení propůjčených měr.

Bylo-li právoplatně na odejmutí propůjčených důlních a denních měr uznáno, předsevzme úřad jejich prodej v cestě exekučního odhadu a dražby (§ 253 hor. z.). Prohlásí-li majitel dolů, že zamýšlí zrušiti důlní a denní míry, budiž k tomuto prohlášení, jemuž třeba přiložiti listinu propůjčovací, ač neváznou-li na důlu břemena hypoteční, předsevzat výmaz měr a opravu veřejných knih a map revírních. Z toho vysvítá, že je každému majiteli důlnímu zůstaveno, zřici se t. j. zrušiti důlní nebo denní míry nabyté propůjčením, pokud se tím cizím právům újma nečiní a zájmům hornictví to nevadí; všeobecně platí tu tytéž ohledy, jako při odejmutí měr důlních (viz čl. Pole důlní).

Mísení se ve výkony úřední.

Tohoto přestupku v § 314 tr. z. stanoveného dopouští se ten, kdo, aniž by slovy nebo skutky urážel nebo násilí činil, osobám v § 68 tr. z. jmenovaným (soudcům, úředníkům, strážím atd.) snaží se ve výkonu jich úřadu nebo služby nebo ve provádění vrchnostenského rozkazu překážeti.

Trest: vězení od jednoho dne až do jednoho měsíce.

Přestupek tento liší se pouze tím od zločinu veřejného násilí páchaného násilným vztažením ruky na úřední osoby ve věcech úředních (§ 81 tr. z.), že schází tu použití násilí; předmět i úmysl obou deliktů jest však týž (roz. kas. dv. ze dne 16. února 1883 č. 12.081).

Výraz »mísiti se« zavdal podnět ku sporné otázce, může-li také osoba, proti níž směřuje úřední výkon, dopustiti se tohoto přestupku. To na př. Herbst (Commentar, k § 314 tr. z.) popírá; kas. dvůr však v četnějších rozhodnutích (ze dne 20. prosince 1875 č. 8.350; ze dne 16. října 1887 č. 980 a j.) tomu přisvědčuje. Úřední výkon sám, aby mohlo býti v něm překáženo, musí býti již započat; nemá tudíž do sebe skutkové povahy mísení se vyjádření pronesené k dotazu úřední osoby, že zúčastněný nehodlá trpěti výkon úřední, jenž má se teprve předsevzít (roz. kas. dv. z 19. dubna 1888 č. 1658, Manzova sb. č. 1144).

Osnova nového trestního zákona (vi. předl. § 124, náv. výb. § 118) prohlašuje za přečin, uráží-li kdo osobu ve veřejné službě postavenou, pokud tato jest zaměstnána výkonem jejím, nebo snaží-li se překážeti jí ve výkonu služebním neoprávněným mísením se v tento.

Trest: vězení do 6 měsíců nebo peněžitá pokuta do 1000 zl.

Místa léčivá.

Státní správě přísluší vrchní dohled nade všemi zdravotními lázněmi a prameny (§ 2 lit. b zák. z 30. dubna 1870 č. 68 ř. z.). Zemskému zákonodárství jest vyhrazeno určiti, jakým způsobem má každá obec sama pro sebe nebo ve spojení s jinými obcemi ona zařízení k místu přivěsti, která dle polohy a rozlohy kraje, jakož i dle počtu a zaměstnání oby-